

Pk-ilmastobarometri 2020

Suomen Yrittäjät

Sisällys

Pk-ilmastobarometri 2020	2
1. Esipuhe ja aineisto	2
2. Tiivistelmä	4
3. Yritysten näkemys ilmastomuutoksen hillinnän vaikutuksista	5
3.1 Näkemys ja mahdollisuudet sektoreittain	6
3.2 Näkemys ja mahdollisuudet kokoluokittain	8
3.3 Näkemys ja mahdollisuudet kasvuhaluuden ja viennin mukaan.	10
3.4 Näkemys alueittain	14
3.5 Henkilöstö- ja investointiodotukset mahdollisuuksia näkeville yrityksillä.	15
4. Yritysten tekemät ilmastotoimet	17
4.1 Yrityksen ilmastovaikutusten kartoittaminen	17
4.2 Toteutetut ilmastotoimet	17
4.2.1 Toteutetut ilmastotoimet sektoreittain	18
4.2.2 Toteutetut ilmastotoimet kokoluokittain	19
5. Kannustimet ilmastotoimiin	20
5.1 Kannustimet ilmastotoimiin sektoreittain	21
5.2 Kannustimet ilmastotoimiin kokoluokittain	22

Suomen Yrittäjät: Pk-ilmastobarometri 2020

Tekijät **Sampo Seppänen**
ekonomisti
050-3407716
sampo.seppanen@yrittajat.fi

Julkaisija **Suomen Yrittäjät**
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Pk-ilmastobarometri 2020

1. Esipuhe ja aineisto

Ilmastonmuutos ja sen aiheuttamat haasteet ympäristölle, taloudelle ja hyvinvoinnille ovat nousseet laajasti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Yrityksillä on iso rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä, etenkin puhtaiden ratkaisujen ja teknologioiden kehittäjinä sekä vähähiilisten ja resurssitehokkaiden toimintatapojen toteuttajina.

Ilmastonmuutos ja sen hillitseminen muokkaavat markkinoita ja tulevat vaikuttamaan yhä laajemmin yrityskenttään. Markkinoiden muutos riippuu paljon asetetuista ohjauskeinoista, teknologian kehittymisestä sekä muutoksista kuluttajien ja yritysten käyttäytymisessä. Vaikutukset yrityksiin riippuvat yrityksen toimialasta ja liiketoimintakonseptista. Joillekin yrittäjille muutos voi olla merkittävä ja joillekin hyvin pieni. Jotkut yritykset hyötyvät muutoksesta, ja joillakin se luo merkittäviä haasteita yritystoiminnalle.

Kevään 2020 Pk-yritysbarometrin yhteydessä kysyttiin näkemyksiä ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien vaikutuksista yrityksiin mahdollisuuksien ja haasteiden näkökulmasta sekä yritysten tekemistä päästöjä vähentävistä toimista ja niiden ajureista. Suomen Yrittäjien, Finnveran ja Työ- ja elinkeinoministeriön teettämä kysely perustuu 4 600 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti koko suomalaista pk-yrityskenttää. Taloustutkimus toteutti kyselyt vuoden 2019 lopussa ennen koronakriisin syntyä. Varsinainen Pk-yritysbarometri julkaistiin helmikuussa 2020. Tämä raportti käy tarkemmin läpi ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyviä kysymyksiä.

Koronakriisin vaikutukset ja poliittiset toimenpiteet kriisistä ylipääsemiseksi ovat ymmärrettävästi olleet politiikan keskipisteenä vuoden 2020 kevään ja alkukesän aikana. Koronakriisin myötä yrityksillä on fokuksena kriisistä selviytyminen, ja sillä voi olla merkitystä investointien ajankohtaan. Riippumatta kriisistä ilmastonmuutoksen tuomat haasteet ja tarvittavat toimet ilmastonmuutoksen hillintään ovat joka tapauksessa edessä ja vaikuttavat yritysten toimintaympäristöön ja käyttäytymiseen.

Helsingissä 23.6.2020

Taulukko 1: Pk-ilmastobarometrin aineiston rakenne

		n=	%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus	370	8
	Rakentaminen	720	16
	Kauppa	775	17
	Palvelut	2721	59
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	2706	59
	5 - 9 henkilöä	963	21
	10 - 19 henkilöä	459	10
	20 - 49 henkilöä	321	7
	50+ henkilöä	138	3
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	411	9
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	1578	34
	Pyrkii säilyttämään asemansa	1398	31
	Ei kasvutavoitteita	1049	23
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	142	3
ALUE	Helsinki	737	16
	Pääkaupunkiseutu	368	8
	Uusimaa	461	10
	Varsinais-Suomi	441	10
	Satakunta	192	4
	Kanta-Häme	139	3
	Päijät-Häme	162	4
	Pirkanmaa	419	9
	Kymenlaakso	125	3
	Etelä-Karjala	95	2
	Etelä-Savo	122	3
	Pohjois-Savo	171	4
	Pohjois-Karjala	113	2
	Keski-Suomi	204	4
	Etelä-Pohjanmaa	163	4
	Pohjanmaa	154	3
	Keski-Pohjanmaa	55	1
	Pohjois-Pohjanmaa	264	6
	Kainuu	51	1
	Lappi	149	3
YHTEENSÄ		4586	100

2. Tiivistelmä

PK-yritysbarometrin mukaan ilmastonmuutoksen hillitsemistoimet tuovat yrityksille tasavertaisesti mahdollisuuksia ja haasteita. Yritykset näkevät mahdollisuuksia laajasti eri toiminnoissa, kuten ilmastovastuullisuudessa, päästövähennyksiä tarjoavissa teknologisissa ratkaisuisissa, vähäpäästöisissä tuotteissa ja palveluissa, kierrätyksessä ja uusikäytössä, konsultointipalveluissa sekä uusiutuvan energian alalla. Sektoreittain mahdollisuuksia nähdään eniten teollisuudessa ja haasteita kaupan alalla. Noin puolet yrityksistä kokee, että päästövähennystoimet eivät vaikuta lainkaan yritystoimintaan.

Hillitsemistoimissa mahdollisuuksia näkevät yritykset ovat laajasti kasvuun suuntautuneita ja investointihalukkaita.

Kasvuhaluikkaat yritykset näkevät ilmastonmuutoksen hillitsemistoimissa selvästi enemmän mahdollisuuksia kuin haasteita. Mahdollisuuksia näkevien yrityksiä investointitodotukset vuodelle 2020 olivat huomattavasti suuremmat kuin keskimäärin kaikilla yrityksillä. Kevään 2020 Pk-yritysbarometrissä kaikkien yritysten odotukset investointien kehityksestä kaikkien yritysten olivat negatiiviset (saldoluku -4). Päästövähennystoimissa mahdollisuuksia näkevissä yrityksissä vastaava luku oli 15. Ero on merkittävä. Ilmastonmuutoksen hillinnässä potentiaalia näkevien yritysten odotukset henkilöstön määrän kasvuun olivat myös selvästi positiivisemmat kuin keskimäärin kaikilla yrityksillä.

Myös vientiyritykset näkevät ilmastonmuutoksen hillitsemistoimissa enemmän mahdollisuuksia kuin haasteita. Palveluiden viennissä mahdollisuuksia nähdään vielä tavaroiden vientiä enemmän.

Yritysten arvot ohjaavat päästövähennystoimia

Vuoden 2019 aikana lähes 70 prosenttia pk-yrityksistä toteutti lisätoimia, joiden seurauksena oman toiminnan päästöt vähenivät. Eniten toimia on kohdentunut kierrätyksen tehostamiseen. Myös muita tehostamistoimia on tehty laajasti.

Keskeisin ajuri ilmastonmuutoksen hillitsemistä auttavien toimien toteuttamisessa ovat yrityksen arvot ja strategia. Ne toimivat kannustimina noin puolille ilmastotoimia tehneistä yrityksistä. Myös kustannussäästöt ja tehokkuuden lisääntyminen on tärkeä motivaation lähde ryhdyttäessä päästöjä vähentäviin toimiin.

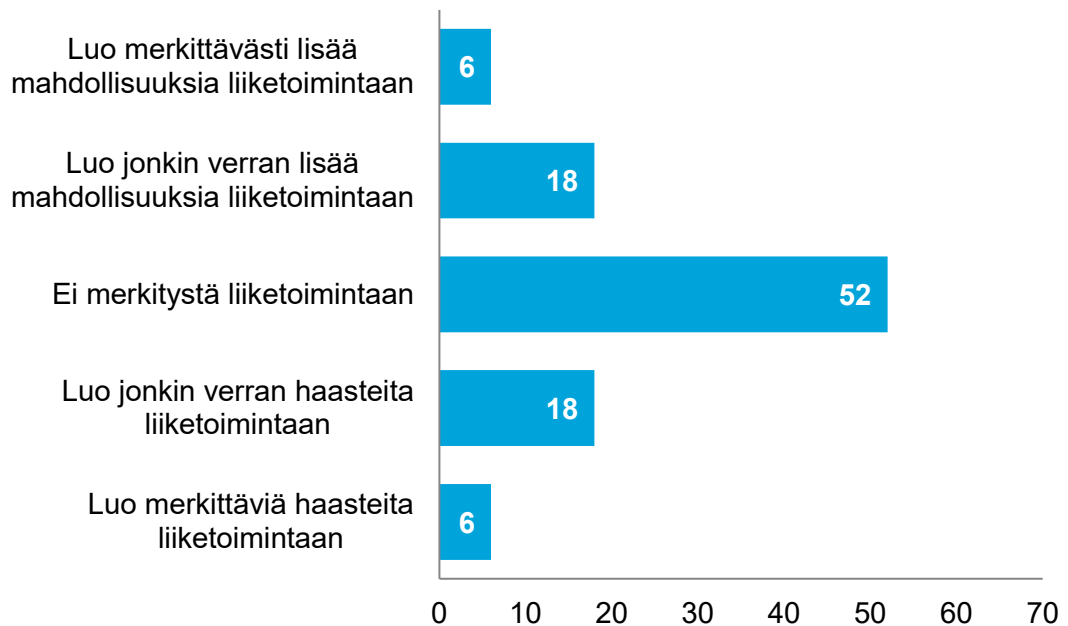
Yritykset tekevät laajasti päästöjä vähentäviä toimia ilman julkisen vallan asettamia velvoitteita. Lainsäädännön velvoitteet toimivat ajurina ilmastotoimissa noin viidenneksellä yrityksistä. Toimitusketjujen tai asiakkaiden paine motivoi joka kymmenestä yritystä toteuttamaan päästövähennystoimenpiteitä.

Yrityksistä viidennes on kartoittanut liiketoiminnan ilmastovaikutuksia. Ilmastovaikutusten selvittämisen yleisyys nousee selvästi yrityskoon kasvaessa.

3. Yritysten näkemys ilmastonmuutoksen hillinnän vaikutuksista

Pk-yritysbarometrin mukaan yritykset näkevät ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien tuovan tasavertaisesti mahdollisuuksia ja haasteita. Yhteensä 24 prosenttia näkee päästövähennystoimien tuovan liiketoimintaan lisää mahdollisuuksia. Vastaava määrä kokee hillitsemistoimet haasteena. Noin puolet olettavat, että päästövähennykset eivät vaikuta yritykseen mitenkään.

Kuva 1: Ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %

Niistä yrityksistä, jotka kokevat ilmastotoimet mahdollisuutena, 35 prosenttia kertoo ilmastovastuullisuuden tuovan lisää potentiaalia liiketoimintaan. Kolmannes mahdollisuuksia näkevästä yrityksistä tarjoaa teknologiaratkaisuja, joilla edesautetaan päästövähennyksien toteutumista. Myös kierrätyksen ja uusiokäytön lisääntymisen koetaan tuovan liiketoimintaan laajasti positiivista virtaa. Vähäpäästöisiä tuotteita tuottaa noin neljännes vastaajista. Lähes saman verran tarjoaa ilmastoystävällisiä palveluita. Noin viidennes näkee alan konsultointipalveluissa liiketoimintamahdollisuuksia. Myös vähäpäästöinen energiantuotanto luo positiivisen näkymän joka viidennelle ilmastonmuutoksen hillitsemistoimissa mahdollisuuksia näkeväälle yritykselle.

Kuva 2: Yritysten mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemisessä % */

*/ Vastajaat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

3.1 Näkemys ja mahdollisuudet sektoreittain

Sektorikohtaisesti ilmastotoimien koetaan luovan eniten mahdollisuuksia teollisuudessa. Alan yrityksistä 30 prosenttia näkee mahdollisuuksia ja 21 prosenttia haasteita. Teollisuudessa mahdollisuuksia luo erityisesti päästöjä vähentävien teknologisten ratkaisujen tarjoaminen, kierrätys ja uusiokäyttö sekä vähäpäästöisten tuotteiden tarjoaminen.

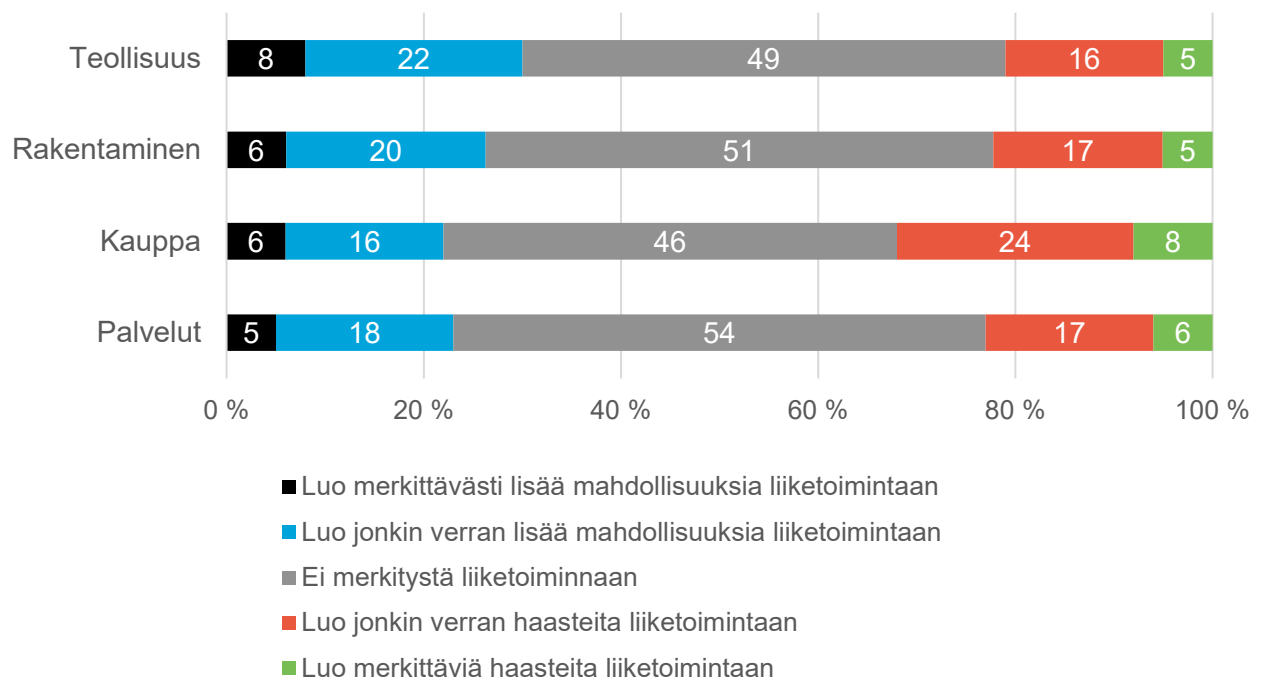
Myös rakennussektorilla nähdään enemmän mahdollisuuksia kuin haasteita. Rakentamisessa tarjotaan myös teollisuuden tapaan paljon ilmastonmuutosta hillitseviä teknologisia ratkaisuja. On oletettavaa, että etenkin vähähiilinen rakentaminen ja energiatehokas korjausrakentaminen luo alalle mahdollisuuksia. Alalla toimitaan laajasti myös vähäpäästöisen tai uusiutuvan energian parissa.

Kaupan alalla toimivat yritykset kokevat eniten ilmastotoimien tuovan haasteita. Alan yrityksistä kahdeksan prosenttia kertoo niiden tuovan merkittäviä haasteita ja 24 prosenttia jonkin verran haasteita. Alalle mahdollisuuksia luo erityisesti vähäpäästöiset tuotteet. Reilu puolet alan yrityksistä, jotka näkevät päästövähennystoimet positiivisena asiana kokevat tämän mahdollisuutena. Kaupan alalla nähdään laajasti myös ilmastovastuullisuuden tuomat liiketoimintamahdollisuudet. Yli 40 prosenttia mahdollisuuksia kokevista yrityksistä kokevat tämän positiivisena tilaisuutena.

Palveluissa haasteita ja mahdollisuuksia nähdään lähes tasavertaisesti. Mahdollisuuksia nähdään eniten liike-elämän palveluissa ja muissa palveluissa¹. Alat tuottavat teknologisia, kuten digitaalisia ja resurssitehokkaita ratkaisuja sekä konsultointipalveluja, joissa päästövähennystoimenpiteet näyttävät tuovan liiketoiminnalle yhä enemmän jalustaa.

Palvelusektorilla ilmastotoimet tuovat eniten haasteita kuljetus- ja varastointisektorille². Alalla 43 prosenttia yrityksistä kokee niiden tuovan jonkin verran haasteita ja 25 prosenttia luovan merkittäviä haasteita. Ala on vielä isoilta osin riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Toisaalta biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset teknologiat ovat kehittyneet ja luoneet mahdollisuuksia päästä tulevaisuudessa yli haasteista. Kuljetus- ja varastointisektorin pk-yrityksistä kymmenen prosenttia näkee ilmastotoimet mahdollisuutena.

Kuva 3: Ilmastomuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %

¹ Toimialaluokat 69-82, 58-66, 85, 90-96

² Toimialaluokat 49-53

Taulukko 2: Yritysten mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, %*/

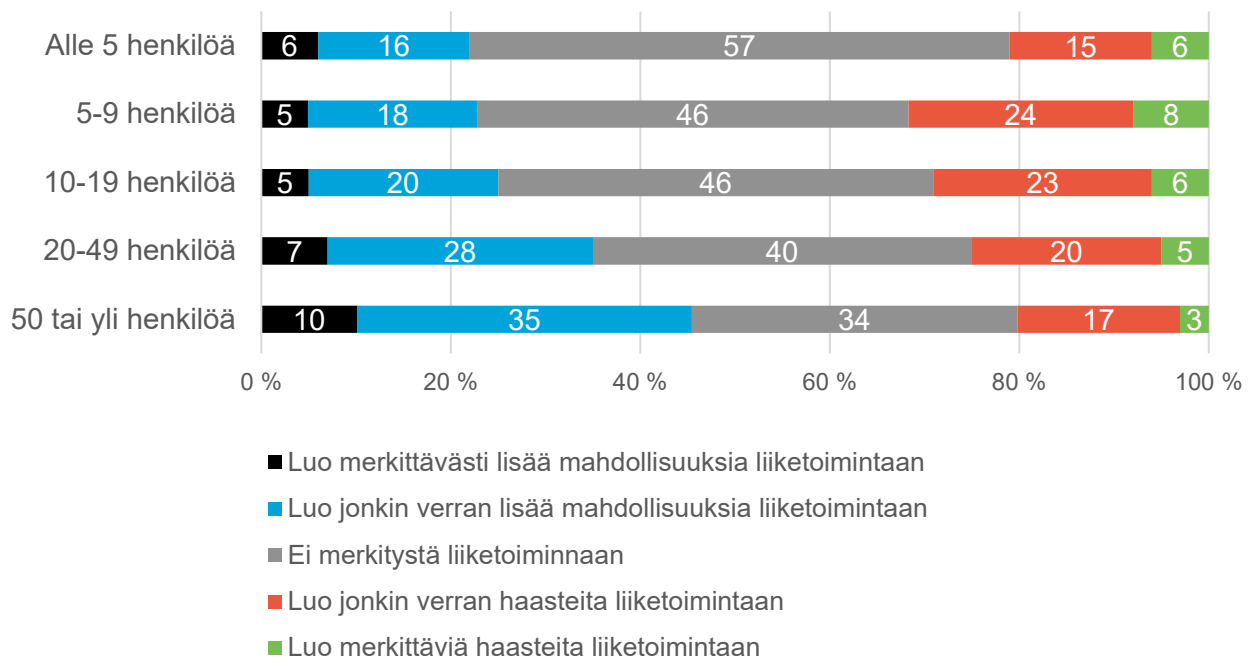
	Teolisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Panostaa yrityksen ilmastovastuullisuuteen ja uskoo sen vahvistavan liiketoimintaa	34	28	43	34
Tarjoaa teknologisia ratkaisuja, jotka vaikuttavat päästövähennyksiin	40	46	35	28
Kierrätys ja uusiokäyttö lisää mahdollisuuksia	45	23	44	24
Tarjoaa vähäpäästöisiä tuotteita	36	28	53	18
Tarjoaa vähäpäästöisiä palveluita	12	14	19	31
Tarjoaa konsultointipalveluita	7	16	8	31
Toimii uusiutuvan/vähäpäästöisen energian alalla/toimitusketjuissa	12	37	16	16
Muu	2	5	2	6

*/ Vastajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

3.2 Näkemys ja mahdollisuudet kokoluokittain

Näkemykset ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien vaikutuksista vaihtelevat hieman eri yrityskokoluokissa. Pienimmät alle viiden henkilön yritykset näkevät mahdollisuuksia ja haasteita lähes saman verran. Haasteita koetaan enemmän 5–19 hengen yrityksissä, kun taas yli 20 hengen yrityksissä mahdollisuuksia nähdään selvästi laajemmin. Teknologisia ratkaisuja tarjotaan laajasti koko yrityskentästä koosta riippumatta, mutta isoimmissa pk-yrityksissä ne selvästi korostuvat. Suuret yritykset tarjoavat myös laajasti vähäpäästöisiä tuotteita. Pienemmät yritykset tarjoavat suhteessa muita enemmän alan konsultointipalveluja. Myös muita vähäpäästöisiä palveluja on laajasti tarjolla pienemmillä yrityksillä. Kierrätys ja uusiokäytössä nähdään mahdollisuuksia laajasti yrityskoosta riippumatta.

Kuva 4: Ilmastomuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %

Taulukko 3: Yritysten mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, %*/

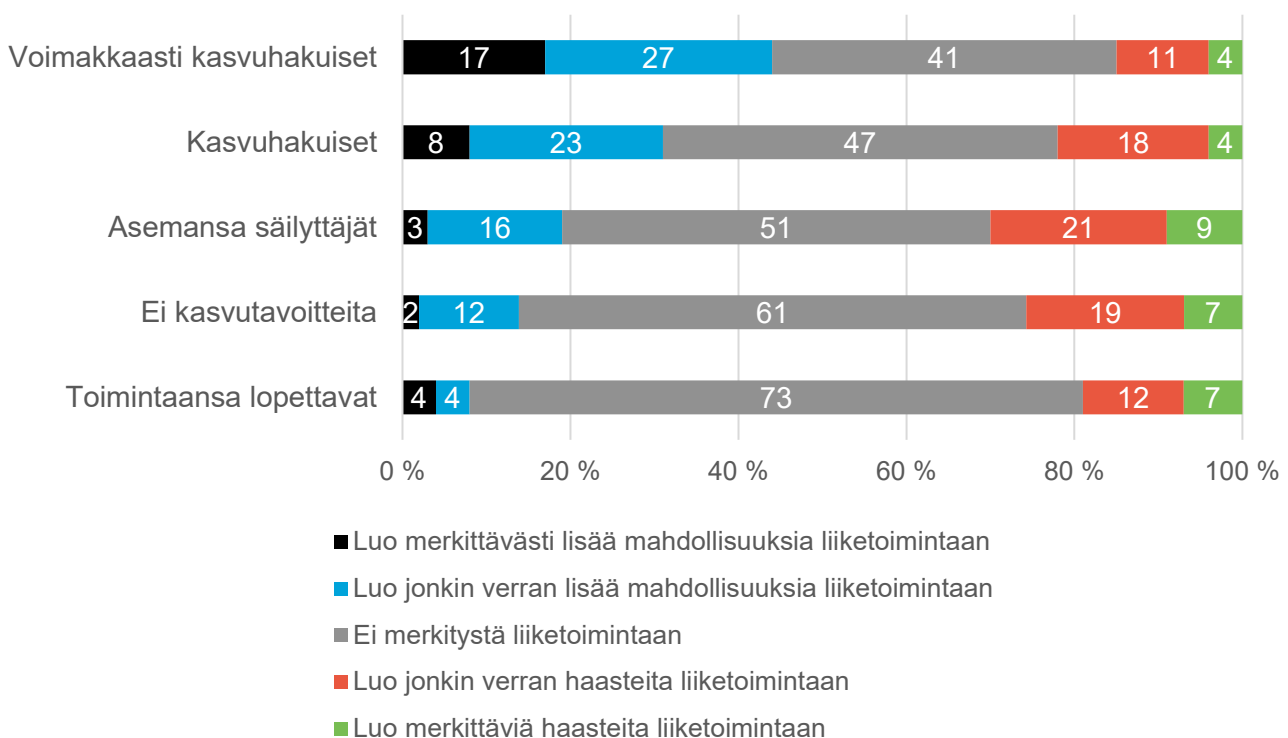
Yrityksen henkilömäärä	Alle 5 hlö.	5-9 hlö.	10-19 hlö.	20-49 hlö.	50-hlö.
Panostaa yrityksen ilmastovastuullisuuden ja uskoo sen vahvistavan liiketoimintaa	30	36	43	31	61
Tarjoaa teknologisia ratkaisuja, jotka vaikuttavat päästövähennyksiin	26	34	43	46	60
Kierrätys ja uusiokäyttö lisää mahdollisuuksia	29	31	23	29	34
Tarjoaa vähäpäästöisiä tuotteita	23	32	32	24	45
Tarjoaa vähäpäästöisiä palveluita	26	21	18	20	29
Tarjoaa konsultointipalveluita	28	19	11	16	12
Toimii uusiutuvan/vähäpäästöisen energian alalla/toimitusketjuissa	17	21	16	25	31
Muu	5	6	4	2	1

*/ Vastajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

3.3 Näkemys ja mahdollisuudet kasvuhalukkuuden ja viennin mukaan.

Kasvuhalukkaat yritykset näkevät ilmastonmuutoksen hillitsemistoimissa selvästi enemmän mahdollisuuksia kuin vaikeuksia. Voimakkaasti kasvuhakuisista pk-yrityksistä 44 prosenttia ja mahdollisuuksien mukaan kasvavista 31 prosenttia kokee ilmastotoimissa mahdollisuuksia. Yhteensä 15 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä ja 22 prosenttia mahdollisuuksien mukaan kasvavista näkee päästövähennysten tuovan haasteita liiketoiminnalle. Haasteiden määrä kasvaa yrityksillä, jotka eivät tavoittele kasvua tai ovat asemansa säilyttäjiä. Näissä yrityksissä mahdollisuuksia nähdään myös vähemmän.

Kuva 5: Ilmastomuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %

Kasvuhakuisista yrityksissä etenkin teknologiset ratkaisut, joilla voidaan hillitä päästöjä, luovat selkeän kasvunäkymän. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä jopa 44 prosenttia työskentelee tavalla tai toisella päästöjä vähentävien teknologiaratkaisujen parissa. Myös ilmastovastuullisuuden panostetaan vahvasti. Sen merkitys vähenee selvästi niillä yrityksillä, joilla ei ole kasvatavoitetta. Kierrätys ja uusiokäyttö tarjoavat mahdollisuuksia sekä kasvuhakuisille että vähemmän kasvuun panostaville. Myös vähäpäästöisiä tuotteita ja palveluita tarjotaan melko tasaisesti riippumatta kasvatavoitteesta. Uusiutuvan ja vähäpäästöisen energian alalla toimivien yritysten pääpaino on asemansa säilyttäjäissä. Konsultointipalveluja tarjoavat laajasti yritykset, joilla ei ole kasvatavoitetta. Toisaalta konsultoinnin alalla joka viides ilmastotoimissa mahdollisuuksia näkevästä yrityksestä on voimakkaasti kasvuhakuinen.

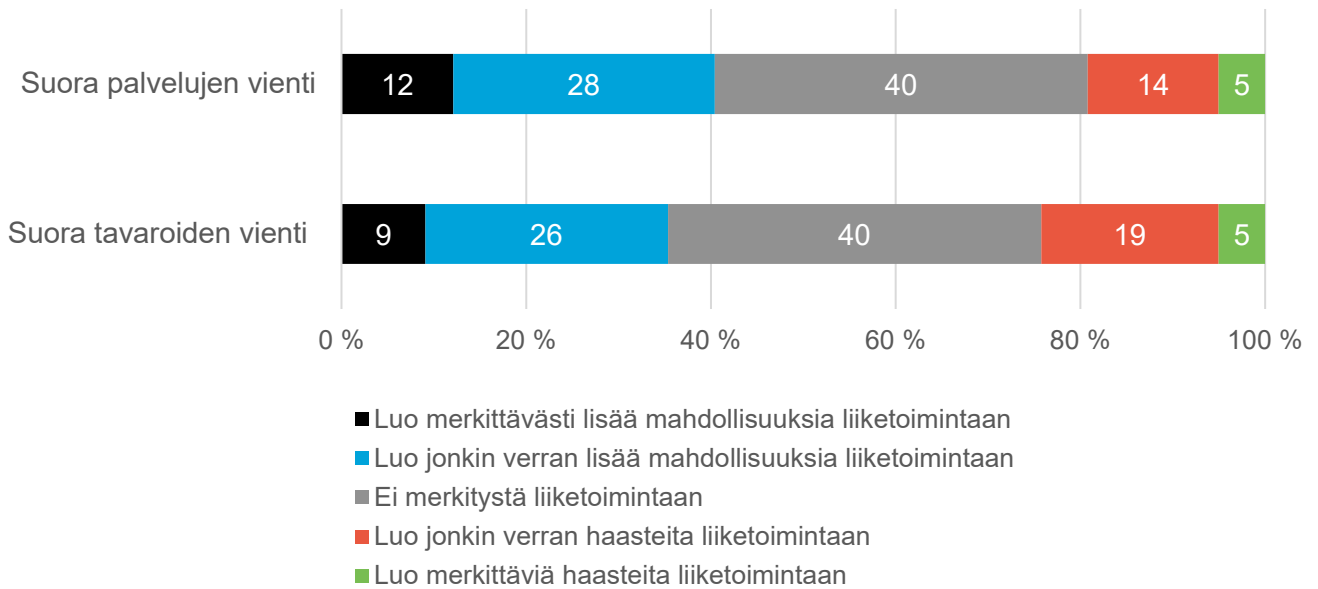
Taulukko 4: Yritysten mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemisessä kasvupalukkuuden mukaan, %*/

	Voim. kasvuhak	Kasvu-hakuiset	Ase-mansa säilyttäjät	Ei kasvutav.
Panostaa yrityksen ilmastovastuullisuuteen ja uskoo sen vahvistavan liiketoimintaa	36	40	35	16
Tarjoaa teknologisia ratkaisuja, jotka vaikuttavat päästövähennyksiin	44	34	26	28
Kierrätys ja uusiokäyttö lisää mahdollisuuksia	29	32	27	21
Tarjoaa vähäpäästöisiä tuotteita	27	29	27	16
Tarjoaa vähäpäästöisiä palveluita	26	27	20	20
Tarjoaa konsultointipalveluita	20	23	17	33
Toimii uusiutuvan/vähäpäästöisen energian alalla/toimitusketjuissa	14	17	28	17
Muu	2	4	6	8

*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

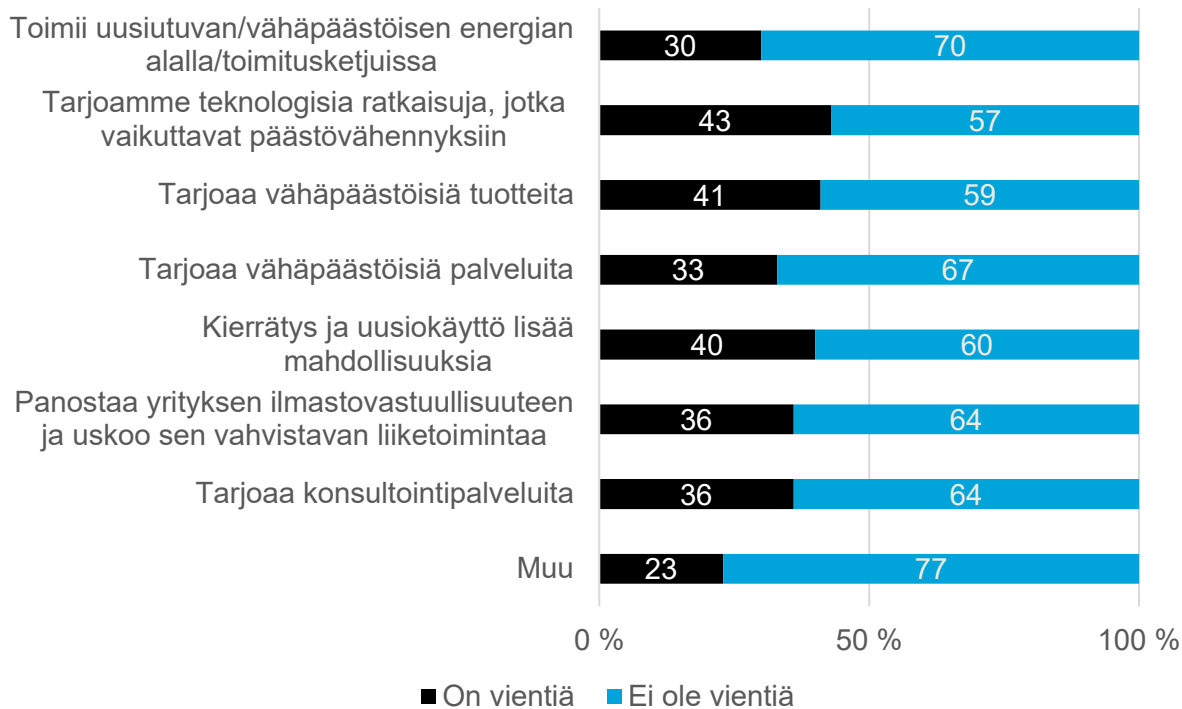
Kasvuhakuiset yritykset harjoittavat usein vientiä. Näin ollen ei ole yllättävää, että myös vientiyritykset näkevät ilmastonmuutoksen hillitsemistoimissa enemmän mahdollisuuksia kuin haasteita. Palveluiden viennissä mahdollisuuksia nähdään vielä enemmän kuin tavaroiden viennissä: palveluiden viennistä 40 prosenttia yrityksistä näkee ilmastonmuutoksen hillitsemistoimissa mahdollisuuksia. Tavaroiden viennissä vastaava luku on 35 prosenttia. Tavaroiden viennissä päästövähennystoimet tuovat haasteita hieman enemmän kuin palveluiden viennissä.

Kuva 6: Ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %

Pk-yrityksistä harjoittaa vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla vuoden 2020 kevään pk-yritysbarometrin mukaan 24 prosenttia kaikista yrityksistä. Ilmastonmuutoksen hillitsemisessä mahdollisuuksia näkevien keskuudessa tämä on selvästi yleisempää. Näistä 36 prosentilla yrityksistä on jonkinlaista vientitoimintaa. Eniten vientitoimintaa on yrityksillä, jotka toteuttavat teknologisia ratkaisuja, joilla on vaikutusta päästövähennyksiin. Myös vähäpäästöisiä tuotteita tarjoavat sekä kierrätyksen ja uusiokäytön parissa työskentelevät yritykset harjoittavat laajasti kansainvälistä liiketoimintaa.

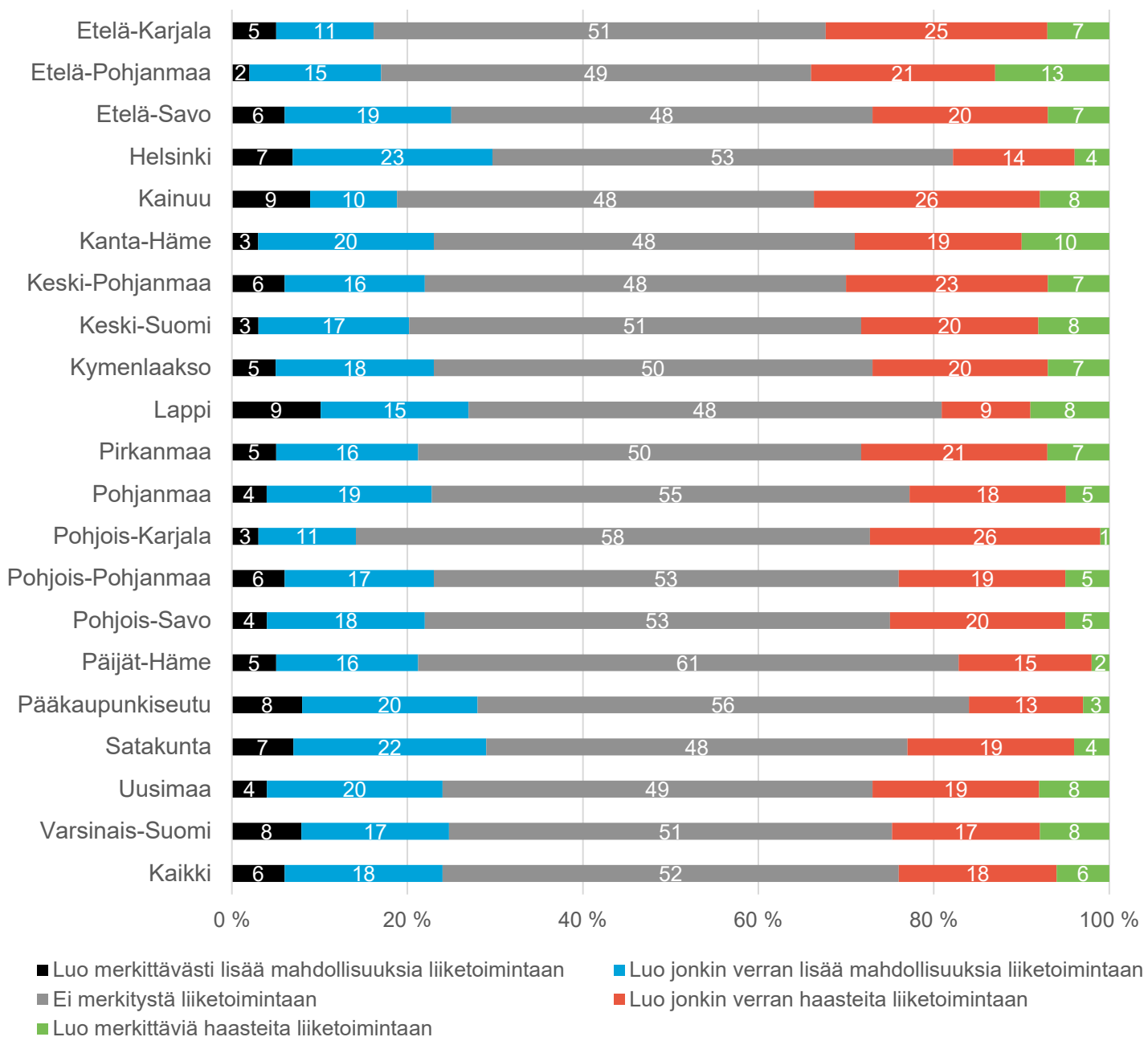
Kuva 7: Ilmastonmuutoksessa mahdollisuuksia näkevien yritysten viennin tai liiketoiminnan yleisyys ulkomailla, %

3.4 Näkemys alueittain

Eri alueitten välillä on jonkun verran eroja mahdollisuuksien ja haasteiden välillä. Erityisesti pääkaupunkiseudulla, Satakunnassa ja Lapissa nähdään muuta maata enemmän mahdollisuuksia. Haasteita koetaan etenkin Etelä-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Etelä-Karjalassa. Kainuussa on kuitenkin Lapin ohella suhteellisesti eniten yrityksiä, jotka näkevät ilmastotoimien tuovan merkittävästi lisää mahdollisuuksia liiketoimintaan.

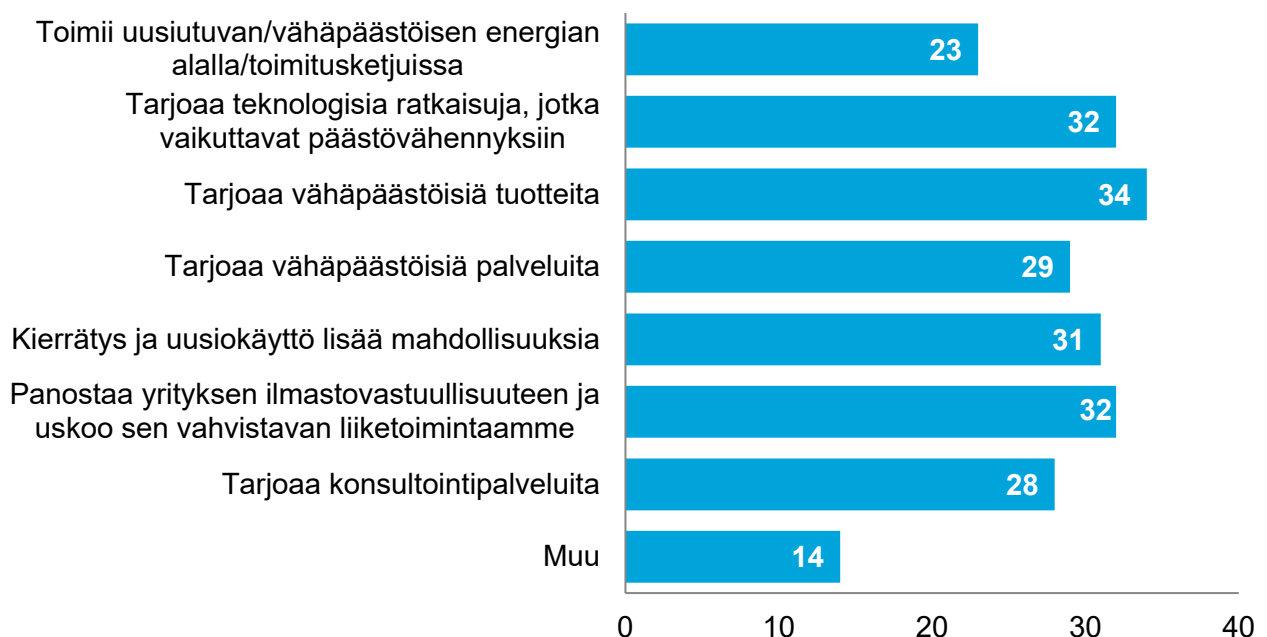
Kuva 8: Ilmastomuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %

3.5 Henkilöstö- ja investointiodotukset mahdollisuuksia näkeville yrityksillä.

Vuoden 2020 kevään pk-yritysbarometrin kaikkien yritysten henkilöstön määrän muutosodotusten saldoluku oli yhdeksän³. Ilmastonmuutoksen hillitsemisessä mahdollisuuksia näkevien yritysten odotukset henkilöstön määrän kasvuun olivat koko yritysjoukkoon nähden huomattavasti suuremmat (saldoluku 24). Odotukset olivat selkeästi paremmat kaikilla yritystoiminnan alueilla, joissa ilmastonmuutoksen hillintä luo mahdollisuuksia. Tuloksista heijastuu selvästi se, että kasvuhakuiset yritykset näkevät laajasti ilmastotoimissa mahdollisuuksia.

Kuva 9: Henkilöstön määrän muutosodotukset (saldoluku) seuraavan 12 kk aikana niissä yrityksissä, joissa nähdään ilmastotoimien tuomia mahdollisuuksia

Investointinäkömät olivat myös selvästi paremmat ilmastonmuutoksessa mahdollisuuksia näkeville yrityksillä verrattuna koko pk-yrityssektoriin. Kevään 2020 Pk-yritysbarometrissa investoinneissa päädyttiin kaikkien yritysten osalta lukuun miinus neljä. Investoinnit päästövähennyksissä mahdollisuuksia näkevissä yrityksissä oli huomattavasti suurempi: saldoluku oli 15.

³ Pk-yritysbarometrissa yrityksiltä on kysytty, mikä on arvionne yrityksenne tilanteesta henkilökunnan määrän ja investointien arvon osalta seuraavan vuoden kuluttua. Vastaajalla on mahdollista vastata suurempi, yhtä suuri tai pienempi. */ Saldoluku on laskettu "suurempi" ja "pienempi" -vastausten osuuksien erotuksena.

Kuva 10: Investointien arvon muutosodotukset (saldoluku) seuraavan 12 kk aikana niissä yrityksissä, joissa nähdään ilmastotoimien tuomia mahdollisuuksia

4. Yritysten tekemät ilmastotoimet

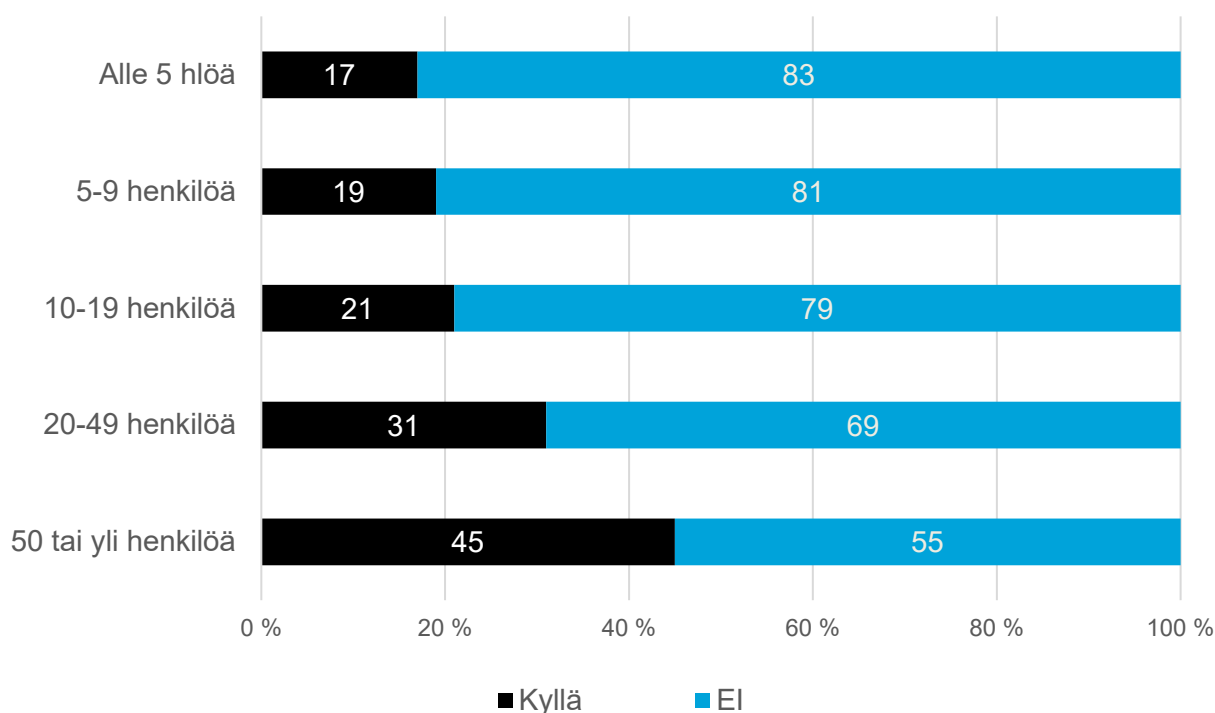
4.1 Yrityksen ilmastovaikutuksien kartoittaminen

Yrityksistä viidennes on kartoittanut liiketoiminnan ilmastovaikutuksia. Eniten tarkastelua on tehty teollisuudessa ja vähiten rakentamisessa. Ilmastovaikutuksien selvittämisen yleisyys nousee selvästi yrityskoon kasvaessa. Keskiuurista yrityksistä lähes puolet on kartoittanut oman yritykseen linkittyviä päästöjä.

Taulukko 5: Yrityksen liiketoiminnan ilmastovaikutuksien kartoittaminen, %

	Kaikki	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä	19	28	11	22	20
Ei	81	72	89	78	80

Kuva 11: Yrityksen liiketoiminnan ilmastovaikutuksien kartoittaminen, %

4.2 Toteutetut ilmastotoimet

Viimeisen vuoden aikana lähes 70 prosenttia on toteuttanut lisätoimia, joiden seurauksena oman toiminnan päästöt vähenevät. Kierrätyksen tehostaminen on selkeästi useimmiten toteutettu toimi pk-yrityksien keskuudessa. Lisäksi materiaalien, tuotteiden ja energian käyttöä sekä logistiikkaa on tehostettu vuoden aikana laajasti. Omaa hiilijalanjälkeä on kompensoinut neljä prosenttia yrityksistä. Tulokset kertovat pääosin uusista,

viimeisen vuoden aikana toteutetuista toimista, eivätkä näin kuvaa kaikkea yritysten toteuttamaa ilmastovastuullisuus toimintaa.

Kuva 12: Yritysten toteuttamat ilmastotoimet viimeisen 12 kuukauden aikana, % */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

4.2.1 Toteutetut ilmastotoimet sektoreittain

Teollisuuden toimialalla on tehty laajimmin ilmastotoimia viimeisen vuoden aikana. Alan yrityksistä kolme neljäsosaa on toteuttanut viimeisen 12 kuukauden aikana päästöjä vähentäviä toimenpiteitä. Eniten alalla on tehostettu kierrätystä sekä energian ja materiaalien käyttöä.

Kaupan alalla 72 prosenttia pk-yrityksistä on tehnyt ilmastotoimia viimeisen vuoden aikana. Erityisesti kierrätyksen tehostamiseen on panostettu laajasti: lähes puolet yrityksistä on tehostanut kierrätystä. Joka neljäs alan yritys on vähentänyt tai muuttanut käytettäviä pakkausmateriaaleja. Kaupan alalla 20 prosenttia yrityksistä suosii kestäviä hankintoja toimitusketjuissa.

Rakentamisen ja palveluiden alalla ilmastotoimia on tehty kahdessa kolmasosaa yrityksistä. Rakentamisessa kierrätyksen tehostamista on tehty muiden sektoreiden tapaan laajasti. Hieman yllättävästi vain 11 prosenttia on toteuttanut viimeisen vuoden aikana energiatehokkuustoimia. Palveluissa on muutettu muita sektoreita enemmän työnteontapoja ympäristöystävällisempään suuntaan, joka on ymmärrettävästi osalle palvelualan yrityksiä huomattavasti helpompaa kuin monella muulla sektorilla.

Taulukko 6: Yritysten toteuttamat ilmastotoimet viimeisen 12 kuukauden, % */

	Kaikki	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Tehostanut kierrätystä	38	44	43	48	33
Tehostanut tuotteiden ja materiaalien käyttöä	20	33	20	26	17
Tehostanut logistiikkaa	17	21	20	20	15
Suosinut kestäviä hankintoja toimitusketjussa	17	16	13	20	18
Muuttanut työnteontapoja (esim. videopalaverit)	17	18	8	13	20
Tehostanut yrityksen ja tuotannon energiankäyttöä	16	34	11	21	14
Uusinut tai ottanut käyttöön uutta (puhtaampaa tai tehokkaampaa) tuotantoteknologiaa tai –prosesseja	13	16	12	11	14
Vähentänyt tai muuttanut käytettäviä pakkausmateriaaleja	13	19	7	26	10
Siirtynyt käyttämään vähäpäästöistä energiaa	11	11	10	9	12
Kompensoinut toiminnassa syntyvää hiilijalanjälkeä	4	4	2	3	4
Muu toimi	3	3	2	3	4
Ei ole toteuttanut	31	25	33	28	33

*/ Vastajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

4.2.2 Toteutetut Ilmastotoimet kokoluokittain

Suuremmissa pk-yrityksissä tehdään selvästi laajemmin päästöjä vähentäviä toimia kuin mikroyrityksissä (alle 10 työntekijää). Suuremmissa yrityksissä etenkin uutta puhtaampaa teknologiaa otetaan käyttöön ja tehostetaan energian ja materiaalin käyttöä ja logistiikkaa. Tämä lienee seurausta isompien resurssien ja suuremman skaalan myötä syntyvistä hyödyistä. Myös työnteontapoja on muutettu esimerkiksi digitalisaatiota hyödyntäen enemmän suurimmissa yrityksissä. Pienemmissä yrityksissä ei ole yhtä paljon hallinnollista tai asiantuntijatyötä, joita voi tehdä helpommin esimerkiksi etätöinä. Kaikissa yrityskokoluokissa on viimeisen vuoden aikana kierrätetty laajasti.

Taulukko 7: Yritysten toteuttamat ilmastotoimet viimeisen 12 kuukauden aikana, % */

	Alle 5 hlö	5-9 hlö	10-19 hlö	20-49 hlö	50- hlö
Tehostanut kierrätystä	35	40	42	47	48
Tehostanut tuotteiden ja materiaalien käyttöä	17	23	26	24	44
Tehostanut logistiikkaa	13	20	23	27	36
Suosinut kestäviä hankintoja toimitusketjussa	16	20	18	20	30
Muuttanut työnteontapoja (esim. videopalaverit)	14	16	21	27	44
Tehostanut yrityksen ja tuotannon energiankäyttöä	11	19	22	30	44
Uusinut tai ottanut käyttöön uutta (puhtaampaa tai tehokkaampaa) tuotantoteknologiaa tai -prosesseja	9	16	17	24	45
Vähentänyt tai muuttanut käytettäviä pakkausmateriaaleja	11	14	18	17	21
Siirtynyt käyttämään vähäpäästöistä energiaa	10	11	15	13	30
Kompensoinut toiminnassa syntyvää hiilijalanjälkeä	4	3	3	3	6
Muu toimi	3	5	3	2	2
Ei ole toteuttanut	37	29	20	15	11

*/ Vastajaat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

5. Kannustimet ilmastotoimiin

Keskeisimmät ajurit ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin ryhtymisessä ovat yrityksen arvot ja strategia. Ne toimivat kannustimina noin puolille ilmastotoimia tehneistä yrityksistä. Kolmannes pyrkii rakentamaan myös yrityskuvaa ilmastotoimien kautta. Lisäksi kustannussäästöt ja tehokkuuden lisääntyminen ovat keskeisiä motivaation lähteitä päästöjä vähentäviin toimiin. Ilmaston kannalta positiivisia asioita tehneistä yrityksistä 44 prosentilla nämä toimivat kannustimena.

Yritykset tekevät laajasti päästöjä vähentäviä toimia ilman julkisen vallan asettamia velvoitteita. Lainsäädännön velvoitteet toimivat ajurin ilmastotoimiin noin viidenneksellä yrityksistä. Toimitusketjujen tai asiakkaiden paine motivoi joka kymmenestä yritystä toteuttamaan päästövähennystoimenpiteitä. Pienessä osassa yrityksiä sen työntekijät kannustavat yrityksiä toimimaan ilmaston kannalta kestävämmiin.

Kuva 13: Kannustimet ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin, % */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

5.1 Kannustimet ilmastotoimiin sektoreittain

Yli puolet teollisuuden, kaupan ja palveluiden toimialojen ilmastotoimia tehneistä yrityksistä toteaa arvot motivaationa ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin. Rakentamisen yrityksillä arvot ovat hieman vähäisemmässä roolissa. Alalla päästöjä vähentäviä toimia tehneistä yrityksistä 38 prosenttia kertoo niiden olevan yhtenä motivaation lähteenä. Rakennusosalalla kustannussäästöt ovat keskeisin kannustin. Teollisuudessa nämä ovat yhtä usein ajurina kuin rakentamisen alalla. Yrityskuvaa muodostetaan ilmastotekojen avulla laajasti kaikilla sektoreilla. Yleisintä tämä on teollisuuden ja kaupan alalla.

Rakentamisen alalla lainsäädännön velvoitteet korostuvat suhteessa muihin sektoreihin. Toimitusketjun ja asiakasryhmän paine tuottaa melko tasaisesti ilmastotekoja eri sektoreiden kesken. Kaupan ja palvelun puolella ilmastomuutoksen hillitsemistöimiin ryhdytään muita sektoreita useammin työntekijöiden toiveesta.

Taulukko 8: Kannustimet ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin, % */

	Kaikki	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksen arvot ja strategia	51	54	38	53	54
Kustannussäästöt/tehokkuuden lisääminen	44	48	48	46	42
Yrityskuvan rakentaminen	33	40	33	38	31
Lainsäädännön velvoitteet	18	18	28	20	15
Toimitusketjun/asiakaskohderyhmän paine	10	10	10	8	11
Toive yrityksen työntekijöiltä	7	5	4	8	8
Muu	11	9	9	11	12

*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

5.2 Kannustimet ilmastotoimiin kokoluokittain

Arvojen ja strategian merkitys ilmastotoimissa tulee tärkeämmäksi yrityskoon kasvaessa. Yli 50 henkilön ilmastotoimia toteuttaneista yrityksistä 74 prosenttia sanoo, että se on yksi keskeinen syy tehdä ilmastotoimia. Alle kymmenen henkilön mikroyrityksissä tämä on kannustimena noin puolilla. Myös yrityskuvan rakentaminen ohjaa päästövähennystoimiin enemmän suurempia yrityksiä. Kustannussäästöt tai tehokkuustoimet toimivat ajureina tasaisemmin eri yrityskokoluokissa. Yli 50 henkilön yrityksillä toimitusketjun vaatimukset näkyvät jo neljäsosalla ilmastotoimia tehneistä yrityksistä. Pienillä yrityksillä tämä on vielä harvinaisempaa. Alle viiden hengen yrityksillä lainsäädännön velvoitteet ovat ajuri hieman harvemmin kuin sitä suuremmissa pk-yrityksissä.

Taulukko 9: Kannustimet ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin, % */

	Alle 5 hlö	5-9 hlö	10-19 hlö	20-49 hlö	50- hlö
Yrityksen arvot ja strategia	49	50	56	56	74
Kustannussäästöt/tehokkuuden lisääminen	41	47	51	42	51
Yrityskuvan rakentaminen	26	36	43	43	61
Lainsäädännön velvoitteet	15	20	20	27	31
Toimitusketjun/asiakaskohderyhmän paine	8	11	10	14	27
Toive yrityksen työntekijöiltä	5	11	9	8	13
Muu	14	9	8	5	2

*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

